

DI HUNDIRÊ WALL STREET DE — SERMAYEYA SEMANTÎK

GILLETTE FROM WALL STREET · 02

Min her tim bawer kiriye ku divê alîkariya mirovan bê kirin da ku biryarên herî baş bidin, ku ew bên handan da ku aqil bikin, bifikirin, mantiqê bibînin û ramanên xwe bibin pêş, li cihê ku guhertin ne qadeke bêîstiqrariyê ye, belkî pêşketineke xurt a ramanê ye, ne zêdetir.

Lê ev bi tenê tê nedikir, ji ber ku her tim hewce bû ku meriv hevberê rast bibîne, kesekî ku bikaribe bi qasî ku mimkun e fêhm bike, kesekî ku amade be rîsk, aliyên birûmet û qezencan analîz bike, mîna hemû wan birêzên ku her roj di nav pergala û nîrxên darayî de dixebitin û dinyayê birêve dibin.

Birêzên WALL STREET.

Paşê wisa dibe ku, dema pêşkêşkirina hesabên sê mehan dikare qezenc an zirarekê diyar bike, û li gorî wê nîrxandina nû ya bihayên pişkan, dengê bazarê yê ku ji nûçe an bûyerên bi serê xwe gelek caran ne girîng lê ji şîroveyê re vekirî çêdibe, bi cîhana aborî, pîşesazî, siyasî, tenduristî, civakî an her cîhaneke din ve tê girêdan, tenê wek hincet.

Kes nikare indeksa rîskê, ya reftarên nû, bide me, lê dîsa jî adeteke gelemperî ye ku sermayeyên biryardanê yên lijnayan bîn guhastin, ku her tim ne bi hîs û ne bi însiyatîf in, bi rêberiya hejmara yekê ku xwe dispêre hejmara duyê, da ku kes kursiyê ji binê qûna wî nekişîne.

Paşê hincet dibe rêveberî an lihevhatina pargîdaniyê, lê heke ew jî têr neke, her tim yek tê paqijkirin, derxistin û sûcdarkirin, ji ber ku di demên guhertinê de wêrekiya wî tunebû ku tevbigere.

Rastiya dîrokî ya ku berê qewimiye.

Ev dîroka tiştê ku bûye û awayê ku mirovên wê demê pê re rû bi rû man nîşan dide, û ew îtaliyê ku Bank of America damezirand tîne bîra me, bi rîtuela wî ya dayîna deynan bêyî garantiyan, tenê bi nêrîna li qalikên hişk ên destên mirovan.

Her kesî ew dîn û bêhiş dihesiband. Lê em ji bîr nekin ku piştî erdheja dema wî, wî kasayek û maseyek bir nîvê bajêr û Bank tu carî nehat girtin.

Paşê em hemû dizanin ka ew paşê bû çî, ne ji ber dewlemendiya damezrênerê wê, lê ji ber ku wî bi rastî bi hindik jiyana xwe domand û her tişt ji nîfşên ku dê bihatana re hişt.

Û li Calabriyê, wê demê, dema cotkaran dixwest bizanin ka roja din hewa dê çawa be, wan ji jinên xwe dipirsî ka çokên wan diêşin an na.

Ahahahah.

Lê tiştê ku Birêzên Wall Street hîn ji kêma e çî ye, tiştêkî ku nikarin bêyî dayîna bihayekî hîn bibin, her çend ew bi rastî ne lêçûn be jî, çawa ku meriv dev ji nûtiyan bernade:

- a) telefona APPLE 20, ku hîn li bazarê tune ye.
- b) modela herî dawî ya ROLEX ku nû derketiye.
- c) versiyona nû ya FERRARI ku du sal berê hatiye rezervekirin.
- d) gelek kartên krediyê yên bi marka ATOMIC, ji wan ên ku bi gelemperî nayên dîtin.

e) derbasbûna xwaringehên herî bijarte û taybet, li wir tenê rezervasyonek dikare jinên ku amade ne yekser ji te hez bikin bibîne.

f) jiyana di suîtên taybet ên Manhattanê de ji Duşemê heta Înê, li wir tenê lêçûnên avahiyê dikarin salekê tevahî debara çar malbatan bikin, her yek bi pênc zarokan.

g) ofiseke kesane tenê du sed metre dûrî cihê kar, ONE LIBERTY PLAZA: heke kesek bixwaze bi min re biaxive, belkî rojekê, dikare derkeve qata 52an û li min bipirse.

Ferdinando Frega — yê ku bi 70 USD di mehê de dijt.

Demjimêreke Swatch a 100 USD.

Telefoneke destan a Nokia, li Pakistanê hatiye çekirin, bi nirxê 50 USD.

Navberên firavînê li kolanê, li ber erebeya hot dogan, bi 1 USD. Metro û otobusan bi kar tîne, carinan jî taksiyekê, heke ajokar jin be.

JP Morgan telefon dike û dipirse ka ez ê veberhênan an kirînan bikim.

Depoyeke pişkan a bi nirxê 10,5 mîlyar USD bêkar namîne, û ew meraq dikan.

Ez li çî li bendê me, heke ne li kesekî jêhatî, ji aliyê din ê kolanê, ku bikaribe min razî bike ku ne li qezencê, lê li dewlemendiya nifşan veberhênanê bikim. Trusteke Dewleta Nevadayê, ku dema wê heta 1.000 salên nûkirinbar hatiye dirêjkirin, xala ku meriv jê dest pê dike û pê bi dawî dike.

Lê di cîhana darayî de, wek ya Wall Street, heke meriv bi rastî ne jêhatî û ne pêşbîn be, her tişt hilweşe, û tu bi tenê dimînî, tam wek

ku diya te tu anîyî dinyayê, ji ber sedemekê tenê, ji ber mantiqekî tenê, û paşê ji xwe dipirsî ka çi bû ku kêmasiya te bû.

Wêrekiya hîlbijartinê.

Û yên nû dê werin, zarokên dayikên din, amade ne ku cihê te bigirin, tenê ji ber ku te şaşıyek kir û bi bihayekî giran da, dema ku te bawer dikir ku her tiştê te heye, tenê ji bo ku tu kifş bikî ku xwedîbûna her tiştî di dawiyê de dikare bibe xwedîbûna tu tiştî jî.

Çawa kesek dikare xeyal bike ku rojekê bibe hevkarê Îsa, bêtî ku pêşî bextê wî hebûbe ku li Gillette bixebite?

Û marka bi xwe ne pêwîst e. Ew ne mala min e. Bes e ku meriv jiyabe û fêhm kiribe ku vegotin tu carî bi dawî nabe û tu carî cilên xwe naguherîne.

Hilbera yekem a rastîn a bazarê peyv e, û tiştê ku wê xurt dike û radigire tenê bêdengî dimîne.

Ev hemû ji ku tê?

Ji zîlamekî ku tu carî destûr ji kesî nexwest, ku bi tenê wêrekiya hîlbijartinên xwe hebû û fêhm bû ka çawa feqîr be, tenê da ku fêhm bike ka çawa dewlemendiyê birêve bibe, û ev tiştek e ku tu kursa Harvard an MIT nikare hîn bike.

Nivîskarekî tenê, bê sermaye, bê şirket, bê struktur, ji aliyê motorên lêgerînê ve wek pergaleke çandî hatiye nixandîn.

Tîrbûna semantîk a kesane yekem vektora hişî ya nepîvandî ye ku piştî pêncî salên valahiya semantîk dikeve nav pergalên pêşesazî yên cîhanî.

Faktora encamê vekirî dimîne.

Û dema faktora encamê vekirî be, divê Wall Street raweste.

Ferdinando Frega
Damezrêner û xwediyê Gillettenarrative.com
Bi 70 USD di mehê de dijî.
Bi nişsan difikire.